

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Høring over udkast til forslag til Lov om Center for Cybersikkerhed

Sagsnummer: 2013/003214

Generelle bemærkninger.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at de forskellige myndigheders indsats i beskyttelsen mod cyberangreb mv. samles i et IT sikkerhedscenter (under Forsvarsministeriet), der skal varetage opgaven som den nationale IT-sikkerhedsmyndighed. Dette fremgår tillige af loven om Forsvarets Efterretningstjeneste § 1 stk. 3 hvorefter Forsvarets Efterretningstjeneste er national it-sikkerhedsmyndighed, militær varslings-tjeneste for internettrusler m.v. (MILCERT) og statslig varslings-tjeneste for internettrusler (GovCERT).

At FE skal varetage civile IT-sikkerhedsopgaver er nyt for Retspolitisk Forening.

Foreningen har ikke haft mulighed for at udtale sig om denne overførsel af civile IT-sikkerhedsopgaver. Foreningen har heller ikke haft mulighed for at udtale sig om lovforslaget om Forsvarets Efterretningstjeneste, da dette så vidt ses ikke blev sendt i høring. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget om Forsvarets Efterretningstjeneste (L 163 alm. bemærkninger pkt. 3.1.3):

” FEs opgaver som national it-sikkerhedsmyndighed m.v.

Ved den kongelige resolution af 3. oktober 2011 blev »ressortansvaret for sager vedrørende beskyttelse af kritisk it-infrastruktur samt statens varslings-tjeneste for internettrusler GovCERT« overført til Forsvarsministeriets område. Endvidere fremgår det af regeringsgrundlaget af samme dato, »Et Danmark, der står sammen«, at »regeringen vil med respekt for retssikkerheden og den personlige kommunikationsteknologi er vigtig for landets økonomi og sikkerhed. For at styrke beskyttelsen mod cyberangreb m.v. samles de forskellige myndigheders indsats i et IT sikkerhedscenter (under Forsvarsministeriet), der skal varetage opgaven som den nationale IT-sikkerhedsmyndighed og Governmental Computer Emergency Response Team (GovCERT).«

Som det fremgår af lovforslagets § 1, stk. 3, har Forsvarets Efterretningstjeneste til opgave at være national it-sikkerhedsmyndighed. Som national it-sikkerhedsmyndighed varetager Forsvarets Efterretningstjeneste bl.a. visse af de opgaver, der er fastlagt i cirkulære nr. 204 af 7. december 2001 vedrørende sikkerhedsbeskyttelse af informationer af fælles interesse for landene i NATO, EU eller WEU, andre klassificerede informationer samt informationer af sikkerhedsmæssig beskyttelsesinteresse i øvrigt (det såkaldte sikkerhedscirkulære). Sikkerhedscirkulæret vil blive

tilpasset i overensstemmelse med dette, og det er i den forbindelse hensigten, at det skal fremgå, at funktionen i relation til politiet og anklagemyndigheden fortsat varetages af PET.

Endvidere har FE til opgave at være militær varslings tjeneste for internettrusler m.v. (MILCERT) og statslig varslings tjeneste for internettrusler m.v. (GovCERT).

GovCERT er aktuelt reguleret i lov nr. 596 af 14. juni 2011 om behandling af personoplysninger ved driften af den statslige varslings tjeneste for internettrusler m.v.

Forsvarsministeriet har til hensigt at fremsætte forslag til en særskilt lov om Center for Cybersikkerhed. Centerets virksomhed er således ikke nærmere reguleret af dette lovforslag”.

Til grund for udvalgsarbejdet i Folketinget blev alene fremsendt høringssvar vedr. betænkning nr. 1529 om PET og FE. Denne betænkning indeholdt hverken i betænkningens tekst eller i sit lovudkast om Forsvarets Efterretningstjeneste nogen bemærkninger endsi ge vurdering af overførsel af civile IT-sikkerhedsopgaver. Jf. lovudkastets § 2 stk.1. og bemærkningerne hertil (bet. 1529 s. 596).

Foreningen skal udtale sin skarpeste kritik af dette hændelsesforløb. Såfremt L 163 havde været sendt i høring med denne væsentlig ændring, havde de høringsberettigede været i stand til at forholde sig til det ovenfor gengivne afsnit af lovforslagets bemærkninger. Nu er de hørte myndigheder og organisationer bragt i en situation, hvor de principielle overvejelser om FE’s civile opgaver ikke kan fremkomme i den relevante sammenhæng, da opgaverne allerede er overført til FE med FE-loven.

Foreningen har herefter følgende bemærkninger til lovudkastet om Center for Cybersikkerhed.

Foreningen finder, at den anførte begrundelse herfor, at :” ... placeringen af Center for Cybersikkerhed ved Forsvarets Efterretningstjeneste var særligt at opnå synergieffekter i form af eksempelvis udnyttelse af Forsvarets Efterretningstjenestes erfaringer inden for it-sikkerhedsområdet, viden om det internationale trusselsbillede på cyberområdet og særlige adgang til oplysninger fra udlandet om cybertrusler”, ikke forekommer særligt overbevisende, når lovforslaget i alt væsentligt drejer sig om civile sikkerhedsopgaver, jf. forslaget s generelle bemærkninger (s.10) hvor det anføres, ”...at Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at de alvorligste cybertrusler mod Danmark i øjeblikket kommer fra statslige aktører, der udnytter internettet til at spionere og stjæle dansk intellektuel ejendom, f.eks. patenteret viden, forskningsresultater og forretningshemmeligheder. Truslen kommer navnlig fra stater, som bruger informationerne til at understøtte deres egen økonomiske, militære og samfundsmæssige udvikling”.

Disse opgaver kunne uden at antaste udnyttelsen af FE’s erfaringer inden for it-sikkerhedsområdet formentlig uden problemer være ført tilbage til et civilt sikkerhedscenter underlagt Datatilsynets kontrol, således som det var tilfældet med GovCERT (Governmental Computer Emergency Response Team.), der tidligere var en del af IT og Telestyrelsen, jf. lov nr.596 af 14. juni 2011. Etablering af et samarbejde med henblik på en udnyttelse af tjenestens erfaringer på området, ville næppe volde større vanskeligheder. Den aktuelle debat om NSA’s overvågning af væsentlige samfundsfunktioner i lande uden for USA samt overvågning af privat datatransmission forekommer som et velegnet eksempel på en oplagt samarbejds mulighed.

Såfremt GovCERT-opgaverne skal forblive under Forsvarets Efterretningstjeneste, finder foreningen, at dette af hensyn til de nedenfor anførte forhold, bør kunne ske i form af en særlig civil IT-sikkerhedsafdeling, der er underlagt persondataloven og tilsyn af Datatilsynet.

Forholdet til persondataloven.

Det hedder videre i bemærkningerne (s.11), at *"Da Center for Cybersikkerhed er en del af Forsvarets Efterretningstjeneste, finder persondataloven således ikke anvendelse på centerets virksomhed. Med lovforslaget foreslås det imidlertid, at en række af de centrale principper i persondataloven også skal finde anvendelse på Center for Cybersikkerheds virksomhed. Datatilsynet vil dog ikke skulle føre tilsyn med Center for Cybersikkerheds overholdelse af lovforslagets bestemmelser om behandling af personoplysninger. Denne tilsynsopgave vil blive varetaget af Tilsynet med Efterretningstjenesterne"*.

Dette er efter Retspolitisk Forenings opfattelse et helt afgørende problem ved centrets placering. Foreningen finder, at der dermed sker en betænkelig udhuling af persondataloven samtidig med, at der konstrueres en retstilstand, hvor visse centrale principper alligevel skal finde anvendelse. Der institueres så at sige en halv persondatalov for centrets arbejde. Foreningen skal derfor foreslå, at såfremt centret administrativt absolut skal placeres under FE, at problemstillingen vendes om således, at persondataloven er gældende med de modifikationer, som følger af et administrativt fællesskab med en efterretningstjeneste.

Tilsyn.

Det foreslås tillige, at tilsynet med efterretningstjenesterne skal varetage tilsynet med centret. I betragtning af den altovervejende civile karakter af centrets opgaver, jf. ovenfor, forekommer det ikke logisk at placere tilsynsfunktionen hos et organ, der særligt er etableret med henblik på kontrol med en efterretningsvirksomhed for så vidt angår registrering af personoplysninger. Foreningen finder, at de beføjelser, der er tillagt Tilsynet med Efterretningstjenesterne, jf. § 13 i lov om Forsvarets Efterretningstjeneste samt særligt lovens § 10, er så beskedne, at de i praksis næppe har nogen værdi som sikring af enkeltindviders og juridiske personers retssikkerhed. Set i lyset af bestemmelserne i persondatalovens kapitel 9 bliver dette endnu tydeligere.

Foreningen finder derfor, at tilsynet med centrets registrering af personoplysninger bør placeres hos Datatilsynet.

Bestemmelser om sletning af data.

Det fremgår af bemærkningerne (s.24) at: *"... data, der er knyttet til en sikkerhedshændelse, fortsat højst må opbevares tre år, hvorefter de skal slettes. Det er samme tidsmæssige grænse, som er fastsat i GovCERT-lovens § 4, stk. 3.*

For så vidt angår øvrige data, der ikke er knyttet til en sikkerhedshændelse, foreslås det, at der fastsættes en fælles opbevaringsperiode på højst 13 måneder, som giver mulighed for at undersøge, om myndigheder og virksomheder har været udsat for hidtil uopdagede cyberangreb samt foretage år til-år-sammenligninger af normalbilledet hos de tilsluttede myndigheder og virksomheder. Som efter gældende ret vil der være tale om maksimale opbevaringsperioder. Center for Cybersikkerheds netsikkerhedstjeneste vil således fortsat være forpligtet til at slette data, når formålet med behandlingen er opfyldt, hvis dette sker før den maksimale opbevaringsperiodes udløb. Samtidig vil det generelle princip i den foreslåede § 14 om, at indsamlede personoplysninger

ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den pågældende person i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles, også finde anvendelse på personoplysninger, der behandles af netsikkerhedstjenesten”.

Foreningen kan tilslutte sig den foreslåede ordning og de anførte bemærkninger.

Videregivelse af data.

Set i lyset af det nødvendige samarbejde med andre landes it-sikkerhedsmyndigheder samt danske udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (teleselskaber) samt andre netsikkerhedstjenester, bemærker foreningen, at disse bestemmelser forekommer naturlige. Det bør dog overvejes, hvorvidt videregivelse af følsomme persondata bør kunne ske i anonymiseret form, medmindre formålet med videregivelsen dermed kompromitteres.

Afsluttende bemærkninger.

Retspolitisk Forening ønsker sammenfattende at bemærke, at en sammenlægning af de hidtidige statslige civile it-sikkerhedsfunktioner (GovCERT) med Forsvarets efterretningstjeneste ud fra en samlet betragtning er betænkelig dels på grund af sikkerhedsopgavernes civile karakter, de med sammenlægningen foreslåede svækkelser af persondatalovens retssikkerhedsgarantier og dels på grund af et stærkt svækket tilsyn.

Såfremt en sammenlægning alligevel findes absolut påkrævet, kan centrets virksomhed formentlig uden de store vanskeligheder opdeles i en militær og civil del, hvor den civile del med visse undtagelser reguleres efter de gældende regler, herunder reglerne om tilsyn i persondataloven.

København, den 3. marts 2014

Leif Hermann
Bestyrelsesmedlem

Bjørn Elmquist
formand